

A jövedéki adókötelezettség és adófizetési kötelezettség általános szabályai

I. ADÓKÖTELEZETTSÉG

Azok a személyek, akik tevékenységüket az állami adó- és vámhatóság engedélye birtokában végzik, az adójogi szabályozás értelmében adóalanynak (adózonak) minősülnek. Az adózót jogok illetik meg, illetve kötelezettségek terhelik. Az adózó adókötelezettségét, adófizetési kötelezettségét, adót, költségvetési támogatást megállapító törvény vagy az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény írja elő.

A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 6. §-a – az Európai Unió szabályozással összhangban – tételesen meghatározza a jövedéki termékekkel összefüggő adókötelezettség keletkezésének eseteit.

Adókötelezettség keletkezik:

- jövedéki termék belföldi előállításával,
- jövedéki termék importálásával, azaz harmadik országból történő behozatala során,
- másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki termék – a Jöt. 62. §-a szerinti – kereskedelmi céllal vagy csomagküldő kereskedelem keretében történő belföldre szállításával,
- másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki termék kereskedelmi célú vagy csomagküldő kereskedelem keretében végzett szállítása során, amennyiben a szabálytalanságot – a szállítmány egésze vagy annak egy része nem érkezik meg a címzetthez, a teljesen megsemmisült vagy helyrehozhatatlanul károsodott jövedéki termék kivételével – belföldön követik el.

A fentiek alapján adókötelezettség keletkezik például, ha az adóraktár engedélyese alkoholterméket állít elő, vagy jövedéki engedélyes kereskedő kereskedelmi céllal alkoholterméket tagállamból belföldre szállít.

II. ADÓFIZETÉSI KÖTELEZETTSÉG

Az adókötelezettség magába foglalja az adófizetési kötelezettséget is. Az adófizetési kötelezettség keletkezésének Jöt-ben meghatározott esetei szintén összhangban vannak az Európai Unió szabályozással.

Az adófizetési kötelezettség keletkezésének eseteit a Jöt. 7. § (1) bekezdése taxatíván határozza meg.

Adófizetési kötelezettség keletkezik:

- jövedéki termék szabadforgalomba bocsátásával,
- másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki terméknek kereskedelmi céllal vagy csomagküldő kereskedelem keretében belföldre szállításával, továbbá e két esetben a belföldön elkövetett szabálytalanság esetén,
- ha olyan energiaterméket állítanak elő, kínálnak, értékesítenek vagy használnak fel üzemanyagként vagy üzemanyagok adalékaként, hígítóanyagként, amelyre az adott felhasználás vonatkozásában korábban nem keletkezett adófizetési kötelezettség. A rendelkezés alapján például ha az LPG fűtőanyagként kerül szabadforgalomba bocsátásra 0 Ft adómértékkel, de utóbb üzemanyagként használják fel, akkor meg kell fizetni az adott felhasználásra megállapított adómértéket.

- az 5 liternél/5 kilogrammnál nagyobb kiszerezésű egyéb ellenőrzött ásványolajat vagy megfigyelt terméket e termékek adómentes birtoklására nem jogosult személy részére (adóraktár engedélyes, felhasználói engedélyes, nyilvántartásba vett felhasználó) értékesíti az adóraktár engedélyes, a bejegyzett kereskedő, az importáló, a felhasználói engedélyes,
- a készletfelvétellel megállapított tényleges készlet és a nyilvántartás szerinti készlet különbözete szerinti hiányra a felhasználói engedélyes esetében, valamint az üzemanyagtöbbletre a jövedéki engedélyes kereskedőnél.

A Jöt. 7. § (4) bekezdése az adófizetési kötelezettség keletkezése alóli **kivételt** határozza meg. A rendelkezés értelmében **nem keletkezik adófizetési kötelezettség** a légiutas-ellátási tevékenység keretében importált, másik tagállamból belföldre behozott jövedéki termékre.

Az adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontjairól a Jöt. szintén tételesen rendelkezik a 7. § (3) bekezdésben, igazodva az (1) bekezdésben meghatározott esetekhez.

Az adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontjai:

- a szabadforgalomba bocsátás időpontja, azaz amikor a jövedéki termék kikerül az adófelfüggesztési eljárás alól:
 - nem adófelfüggesztéses szállítás keretében elhagyja az adóraktár területét;
 - a bejegyzett kereskedő, a mentesített szervezet átveszi a terméket;
 - a terméket importálják és az importot követően nem szállítják adófelfüggesztéssel;
 - az adóraktári engedély hatályvesztése miatt a termék nem adófelfüggesztéses szállítás keretében elhagyja az adóraktár területét, illetve ennek hiányában meghatározott idő eltelte után;
 - a szabálytalanság az állami adó- és vámhatóság tudomására jut;
- másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki termék kereskedelmi céllal vagy csomagküldő kereskedelem keretében belföldre szállítása esetén a termék belföldre érkezésének időpontja, illetve amikor a címzett átveszi azt,
- az előző esetben a belföldön elkövetett szabálytalanság esetén, amikor az az állami adó- és vámhatóság tudomására jut,
- energiatermék adóköteles célú előállítás, kínálása, értékesítése, felhasználása esetén ezen időpontok,
- egyéb ellenőrzött ásványolaj vagy megfigyelt termék esetében amikor e termékeket az adómentes birtoklására nem jogosult személy részére értékesítik: elhagyja az üzem/raktár területét,
- hiány/többlet esetében a készletfelvétel időpontja,
- a bérfőzés keretében előállított párlattal összefüggésben keletkező adófizetési kötelezettséget a „*Párlat előállítása bérfőzés keretében*” információs füzet tartalmazza.

A Jöt. szintén taxatív meg határozza – a 7. § (2) bekezdésben – az adófizetési kötelezettség keletkezésével összefüggésben **a szabadforgalomba bocsátás időpontjait**¹ is.

¹ Jöt. 7. § (2) bekezdés: A szabadforgalomba bocsátás időpontja az az időpont, amikor

a) a jövedéki termék elhagyja az adóraktár területét, kivéve ha a jövedéki termék adófelfüggesztési eljárás alá kerül,

b) az adófelfüggesztési eljárás keretében szállított jövedéki terméket a bejegyzett kereskedő átveszi,

c) az adófelfüggesztési eljárás keretében szállított jövedéki terméket a mentesített szervezet átveszi,

d) a jövedéki termék importálása révén a jövedéki termék vámjogi szabadforgalomba bocsátásra kerül, kivéve ha a jövedéki termék adófelfüggesztési eljárás alá kerül,

e) az adóraktári engedély hatályvesztését, visszavonását követően a jövedéki termék - az adófelfüggesztési eljárás keretében végzett szállítás kivételével - elhagyja az adóraktár területét, vagy az adóraktári engedély hatályvesztését, visszavonását követő 30. nap, ha a jövedéki termék az adóraktár területét korábban nem hagyta el,

f) az adóraktári engedély felszámolási eljárás miatti hatályvesztése esetén a jövedéki termék elhagyja az adóraktár területét, kivéve ha a jövedéki terméket adó felfüggesztési eljárás keretében feladják,

g) az adóraktári engedély végelszámolási eljárás miatti hatályvesztése esetén a jövedéki termék - az adófelfüggesztési eljárás keretében végzett szállítás kivételével - elhagyja az adóraktár területét, vagy a végelszámolás kezdő időpontjától számított 180. nap, ha a jövedéki termék az adóraktár területét korábban nem hagyta el, illetve

h) a 3. § (1) bekezdés 44. pont a)-b) és d)-g) alpontja szerinti szabálytalanság az állami adó- és vámhatóság tudomására jut.

A fentieken túl a Jöt. 8. §-a rendelkezik arról is, hogy kit terhel az adófizetési kötelezettség.

Az adófizetési kötelezettség alanya:

- ha másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki terméket egyik tagállamból kereskedelmi céllal belföldre szállítják az EKO-n feltüntetett címzettjét, ennek hiányában a jövedéki termék birtokosát.
- ha másik tagállamban szabadforgalomba bocsátott jövedéki terméket egyik tagállamból csomagküldő kereskedelem keretében belföldre szállítják, akkor a csomagküldő kereskedőt,
- belföldön elkövetett szabálytalanság esetén a szállításra jövedéki biztosítékot nyújtó személyt és szabálytalanság elkövetésében résztvevő személyt egyaránt,
- energiatermék adóköteles célú előállítás, kínálása, értékesítése, vagy felhasználása esetén a termék birtokosát,
- egyéb ellenőrzött ásványolaj vagy megfigyelt termék esetében az adómentes birtoklásra nem jogosult személy részére történő értékesítés esetén az értékesítőt (adóraktár engedélyes, bejegyzett kereskedő, importáló, felhasználói engedélyes)
- hiány/ többlet esetén a felhasználói engedélyest, illetve a jövedéki engedélyes kereskedőt.

Az állami adó- és vámhatóság amennyiben megállapítja, hogy ugyanazon jogcímen kiszabott adó megfizetésére – a Jöt. 8. § (1) bekezdés alapján – több személy is kötelezett, akkor felelősségüket köteles **egyetemlegesen** megállapítani.

Az adófizetési kötelezettség kapcsán fontos kiemelni, hogy az általános szabályoktól eltérő módon keletkezik adófizetési kötelezettség az üzemanyagcélú földgáz és villamos energia gépjárművek közvetlen kiszolgálása céljából történő értékesítése esetén. Az új szabály értelmében a töltőállomás már adózottan kapja az üzemanyagcélú földgázt vagy villamos energiát az energiakereskedőtől. Az energiaadó törvény integrálásával összefüggésben speciális adókötelezettségi és adófizetési kötelezettségi szabályok vonatkoznak majd a földgázra, villamos energiára és szénre, amely szabályok lényegüket tekintve megegyeznek a hatályos energiaadó törvény rendelkezéseivel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal